

ҚАЗАҚСТАН ҰЛТТЫҚ БАНКІ

Қазақстан Республикасы
Ұлттық Банкінің Төрағасы
Д. Ақышевтың
Қазақстан қаржыгерлерінің
VIII конгресіндегі баяндамасының жобасы
Алматы, 2018 жылғы 15 қараша

Құрметті Конгреске қатысушылар!

Ханымдар мен мырзалар!

Сіздерді Ұлттық валюта – теңге күнімен және Қазақстан Республикасы қаржы жүйесі қызметкерлерінің кәсіби мерекесімен құттықтауға рұқсат етіңіздер! Бүгін ұлттық валютаның енгізілгеніне 25 жыл толады. Сол уақыттан бастап еліміздің тәуелсіз экономикасы дами бастады. Меншікті ұлттық валютамыз ақша-кредит саясатын жүргізуге және ұлттық қаржы жүйесін құруға мүмкіндік берді. Қазіргі кезде қалыптасқан нақты жағдай бір кезде болашаққа деген үміт пен сенім болатын. Біртіндеп елдің толыққанды қаржы жүйесі құрылды. Біз дамудың бірнеше сатысынан өттік, ол кезде экономикалық өсу дағдарысты жылдармен ауысты. Барлығы жоспарланғандай болмаған да шығар. Уақыт пен факторлар өз түзетуін енгізді. Алайда біз тәжірибе, білім және құзырет жинақтадық. Жоғары буындағы қаржы менеджерлерінің ұлттық тобын қалыптастырдық, олардың көпшілігі бүгін осы залда отыр.

Сіздермен бірнеше пайымдаумен бөліскім келеді:

БІРІНШІ. Өткен жылдардың тәжірибесі Қазақстан экономикасы үшін ақша-кредит саясатының барынша қолайлы

режимін айқындауға мүмкіндік берді. Инфляциялық таргеттеудің барлық қағидаттарын еркін өзгермелі айырбастау бағамы мәселесіне ғана келтірмей, нақты өзгермелі айырбастау бағамына өту және ақша нарығындағы операцияларға басымдық беру – біздің қаржы нарығының кемелділігінің белгісі және реттеушінің ақша өтімділігін басқару қабілетін екендігін атап өтеміз. Инфляциялық таргеттеу қағидаттарына өту – бұл қисынды қадам, оны ашық экономикасы және сыртқы экономикалық процестерге ықпалдасудың жоғары дәрежесіне ие ел ерте ме кеш пе, жүзеге асыруға тиіс болған.

Инфляция бойынша нысаналы бағдарларға жету – заңда айқындалған, басқа елдердің тәжірибесі және көптеген орталық банктердің практикасы дәлелдеген басымдық. Соңғы 2 жылда біз инфляцияны біртіндеп төмендетіп, нысаналы дәлізді ұстанудамыз. Бұдан басқа, биылдан бастап Ұлттық Банк инфляцияның деңгейін салыстыруға келетін даму деңгейі бар елдердің көрсеткіштеріне дейін жеткізу мақсатында **инфляция бойынша нысаналы бағдарларды** біртіндеп төмендете бастады. Егер 2017 жылы инфляция дәлізі 6-8% болса, биыл 5-7% болды, ал 2019 жылы 4-6% болады. Орта мерзімі міндет – инфляцияны 4% деңгейге дейін және 2020 жылдың соңында одан да төмен жеткізу.

Біз бұл мақсаттың шынайылығын көріп отырмыз. Қазанда жылдық көрсеткіш бойынша инфляция 5,3%-ға дейін төмендеді. Инфляцияның деңгейі 18%-дық мөлшерде болған кезде 3 жыл бұрын бұл мәндерді екінің бірі болжаған жоқ.

Анықтама үшін: 2016 жылы БЖЗҚ инвестициялау үшін екі құралды таңдау мүмкіндігін берді және компаниялар оны жылдық

14-15%-дық белгіленген мөлшерлеме бойынша не инфляция мөлшерлемесі бойынша плюс 1% таңдай алатын.

ЕКІНШІ. Ақша нарығының жұмысын қалыпқа келтірмей теңгенің рөлін арттыру және инфляциялық процестерді тұрақтандыру мүмкін болмады. 3 жыл бұрын нарықта TONIA мөлшерлемесі 56% мөлшерде болуы, ал 5-6 жыл бұрын салық төлемдері кезеңінде мөлшерлеме 40%-ға дейін күрт өсуі қалыпты жағдай болды. Қазір нарықтық мөлшерлемелер Қазақстан Ұлттық Банкі белгілейтін дәліздердің шегінде және нақты жұмыс істеп тұрған ақша нарығында қалыптасады. Ұлттық Банк тұрақты қолжетімді терезе және ашық нарық операцияларын қоса алғанда, өтімділікті ұсына және қамти отырып, өз құралдарын толық көлемде іске асырады. Базалық мөлшерлеме нақты индикатор және ақша-кредит саясатының тұрақты қолданылатын негізі болды. Біз оны айқындауда болжамды, жүйелі және айқынбыз. Базалық мөлшерлеме экономикалық өсімнің ұзақ мерзімді қарқынынан аспайтын деңгейде сақталуда. Бұл ақша-кредит саясатының бейтараптылығын қамтамасыз етеді және инфляцияның нысаналы деңгейін қамтамасыз ету мен экономиканың өсімін ынталандыруды қолдау арасындағы теңгерімді сақтайды.

Соңғы кезде ақша және валюта нарықтарын одан әрі дамытуға және бейрезиденттердің қолжетімділігін кеңейтуге басымдық бердік.

1. Бұл Clearstream халықаралық клиринг жүйесінде **бейрезиденттердің мемлекеттік бағалы қағаздармен операцияларға тікелей қолжетімділігін** қамтамасыз ету жөніндегі жоба.

2 Қазақстан Ұлттық Банкінің ноттарын орналастыру **T+2**

жүйесіне көшті. Біз осындай көшу Қаржы министрлігінің мемлекеттік бағалы қағаздары бойынша да жүргізіледі деп үміттенеміз.

3. Қыркүйекте Қазақстан қор биржасындағы валюталық операциялар **T+1 есептелетін** секторға ауыстырылды. Жаңадан есептеу банктердегі өтімділікті барынша дәл басқаруға және ақша нарығындағы құбылмалылықты төмендетуге мүмкіндік береді.

4. Қазаннан бастап Қазақстан қор биржасы валюта нарығында **орталық контрагент** ретінде жұмыс істей бастады. Қазақстанда бұл тетік қысқа мерзімде әзірленді, ол көбінесе Ресейдің Орталық Банкінің және Мәскеу биржасының тәжірибесін пайдалану арқасында мүмкін болды.

5. Қазақстан қор биржасымен бірлесе отырып **брокерлерді валюта нарығына кіргізу** бойынша жұмыс жүргізілді.

Жылдың соңына дейін валюта нарығында құбылмалылықты төмендету мақсатында Қазақстан Ұлттық Банкі **туынды қаржы құралдарын** енгізуді жандандыруды жоспарлап отыр. Бұл көлемдердің спот алаңынан мерзімді нарыққа артық әкетілуін қамтамасыз етеді және қаржы нарығын валюта тәуекелдерін хеджирлеу құралымен қамтамасыз етеді.

1 жылға дейінгі мерзімі бар валюталық своп нарығын жасау хеджирлеу құралдары ұсынылатын тұрақты жұмыс істеп тұратын алаңды қалыптастыру бойынша бірінші жүйелі қадам болып табылады.

Осылайша, ағымдағы жылы әлемдік қаржы нарықтарымен ықпалдасуды нығайту жағына үлкен қадам жасалды, ол валюта және ақша нарықтарының өтімділігін ұлғайтуға және барынша тиімді баға белгілеуге ықпал етеді.

ҮШІНШІ. Банк секторы қаржы нарығында активтердің көлемі

бойынша көшбасшы бола отырып, экономиканың даму үлгісі мен уақыттың сын-қатерлеріне сәйкес келуіне айтарлықтай жүктеме көтереді. Біз банктерді жаңа жағдайларға бейімдеу бойынша жұмысты күшейттік, себебі экономиканың қалыпты жұмыс істеуі қаржы институттары сенімді болған кезде ғана ықтимал.

Сандық та, сапалық та өзгерістер болуда. Ұлттық Банк 2 жылда 5 банктен лицензияларын қайтарып алды. Себептері – төмен корпоративтік стандарттар және тәуекелдерді басқарудың әлсіз жүйелері, сондай-ақ біле тұра қайтарылмайтын қарыздарды байланысты тұлғаларға жаппай беру және қаржылық есептілікті қасақана бұрмалау. Бұл нарықтан шығарылған қаржы құралдарының осалдығының негізгі тізбесі.

Жүйе құраушы банк – Казкоммерцбанкті қалыпқа келтіру және оны кейін Халық Банкімен біріктіру бойынша шаралар қабылданды, осының нәтижесінде ішкі нарықта ғана емес, сонымен қатар ТМД кеңістігінде де бәсекеге қабілетті ойыншы пайда болды.

Ұлттық Банк **Банк секторының қаржылық орнықтылығын арттырудың кешенді бағдарламасын** іске асырды. Оның басты мақсаты банк секторын банктердің акционерлерінің қаражатын белсенді түрде тарта отырып қалыпқа келтіру болды.

Жеңілдетілген мөлшерлеме бойынша реттелген қарыздар түрінде мемлекеттік қолдаудың орнына банктердің акционерлері жуық арадағы 4 жыл ішінде барлық жинақталған проблемалық кредиттерді толық есептен шығара отырып қаржы институттарын үстеме капиталдандыру бойынша барабар міндеттемелер алды.

Банк секторын қалыпқа келтіру бірнеше жылдық тұралаудан кейін **кредиттеуді жандандыруға** ықпал етеді. Қалыпты жұмыс істейтін банктердің экономиканы кредиттеу көлемі жылдық

көрсеткіш бойынша 7%-ға ұлғайды. Біз бұл процесс серпінінің күшеюін күтеміз, оның үстіне бұл үшін көп жағдай жасалды.

Біз банктердің ұзақ қорландыруды қамтамасыз ету мәселесіне кешенді тұрғыдан келдік, бұл экономиканы теңгемен ұзақ мерзімді кредиттеуді қамтамасыз етеді.

Мерзімінен бұрын алу үшін заңнамалық тұрғыдан шектелген жинақ салымдары енгізілді. Бұл жаңа құрал – бір жағынан салымшылар үшін неғұрлым тиімді мөлшерлемені және кепілдік жүйесімен өтеу мөлшерін қамтамасыз етеді, екінші жағынан – банктерді қорландырудың неғұрлым сенімді базасымен қамтамасыз етеді.

Халықтың салымдары бойынша ең жоғары мөлшерлемелерді белгілеудің тетігі жетілдірілді.

Салымдардың барлық түрі үшін бірыңғай мөлшерлеме деңгейінің орнына осы жылғы 1 қазаннан бастап ең жоғары мөлшерлемелер салымның мерзімдері, түрлері, сондай-ақ толықтыру құқығы бойынша жіктеледі. Бұл шаралар ұзақ мерзімді сегментте ақша трансмиссиясының тиімділігін арттыруға мүмкіндік береді.

Мемлекет басшысының «Әрбір отбасына баспана алудың жаңа мүмкіндіктерін беру» әлеуметтік бастамасын іске асыру үшін **«7-20-25» бағдарламасы** іске асырылуда. Бағдарлама 20% бастапқы жарнамен 25 жылға жылдық 7% мөлшерлеменен кредит алу мүмкіндігін береді. Әлеуметтік функциясынан басқа, 7-20-25 бағдарламасы кредиттеуді және қор нарығын дамытуға ықпал етеді. Ипотекалық қарыздарды секьюритилендіру қағидаты банктерге «Баспана» ипотекалық ұйымы қарыздарының пулдарын кез келген уақытта сатуға мүмкіндік береді, осылайша кредиттік белсенділіктің серпінін сақтау үшін өтімділік пен капиталды

босатуға жағдай жасайды. «Баспана» өз тарапынан қор нарығына облигациялар шығару арқылы қаражат тартады.

Осылайша, **банк секторын** – экономиканы қорландырудың негізгі инфрақұрылымын **қалыпқа келтіру және оның белсенділігін арттыру** сатысында тұрмыз.

Банктердің жоғары тәуекелді саясаты бар жағдайдың қайталануына жол бермеу үшін, сондай-ақ реттеу және қадағалау мандатын күшейту шеңберінде Ұлттық Банк 2019 жылғы 1 қаңтардан бастап қадағалау процесіне **тәуекелге бағдарланған тәсілді** енгізеді.

Сонымен қатар, біз проблемалық банктерді реттеу және шешу режиміне (Recovery and Resolution tools) өтеміз, ол банктің міндеттемелерін мәжбүрлі түрде қайта құрылымдаудың тетіктерін көздейді. Бұл жаңалықтар Еуропа Одағы елдерінде, АҚШ-та, сондай-ақ ЕАЭО кеңістігінде, атап айтқанда Ресей мен Беларусьтің мысалы бойынша іске асырылған халықаралық тәжірибені ескере отырып, Қазақстанның тәжірибесіне енгізіледі.

Уәжді пайымдау менеджмент пен акционерлерді келісу, құрылған провизиялардың барабарлығын бағалау, банкпен ерекше қатынастармен байланысты тұлғаларды айқындау, сондай-ақ тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйелерін бағалау бөлігінде қолданылады.

Пайымдау институтын енгізу мақсаты инвесторлардың, клиенттердің және басқа да мүдделі контрагенттердің құқықтары мен мүдделерін қорғауды қамтамасыз ету мақсатында қаржы ұйымдарының тәуекелдерін ерте сатысында ескерту болып табылады.

Төлем жасау қабілеті жоқ банктерді анықтау және реттеу режимі жетілдірілетін болады. Жүйелік салдарларды және

мемлекеттің қолдауды барынша азайта отырып, төлем жасауға қабілетсіз банктің проблемаларын жедел шешуге мүмкіндік беретін шаралардың толық тізбесі енгізіледі.

Халықаралық тәжірибе ескеріле отырып, **соңғы сатыдағы қарыздардың тетігі** жетілдіріледі. Негізгі назар төлем жасауға қабілетті банктерге ғана қарыз беруге, сондай-ақ ықтимал кепілмен қамтамасыз етуді кеңейтуге, оның ішінде қарыз алушының банктердің жылжымайтын мүлкі және несие портфелі түріндегі нарықтық емес активтерімен кеңейтуге жасалды.

Банктердің қаржылық орнықтылығын арттыру бағдарламасын сәтті іске асыру және тәуекелге бағдарланған қадағалау жөніндегі өкілеттік қолжеткізілген нәтижелерді нығайту бойынша бұдан былайғы шараларды талап етеді. Әңгіме банк активтерінің сапасын толық әрі жан-жақты бағалау туралы (**Asset Quality Review**). Біздің пікірімізше аталған рәсім, ең бірінші, банктердің өздеріне қажет. Тәуелсіз бағалау инвесторлардың қаржы институттарына сенімін қалыпқа келтіруге мүмкіндік береді, ал активтердің сапасын бағалау үшін тәуелсіз тарапты тарту нәтижелердің шынайылығын қамтамасыз етеді. Келесі жылы бағалау жүргізу тәсілдері мен әдіснамасын талқылауды бастауға болады деп санаймын.

ТӨРТІНШІ. Бұл сақтандыру. Соңғы 5 жылда сақтандыру ұйымдары активтерінің 2 есе өскеніне қарамастан нарық тәуекелді сіңірудің жоғары капиталдандырылған құралына айнала қойған жоқ. Сақтандыру секторының ел экономикасындағы маңыздылығы шамалы. Соңғы 10 жылда сақтандыру сыйлықақыларының көлемі ІЖӨ-нің 1%-нан аспайды. Біз тек дамыған елдерден ғана емес, кеңестік дәуірден кейінгі кеңістіктегі көптеген елдерден де қалып қоямыз.

Сақтандыру секторы шетелдік компаниялар филиалдарының нарыққа қолжеткізуі бойынша ДСҰ талаптары іске асырылатын бірінші сегмент болмақ. Осы жағдайларда ұлттық сақтандыру секторында шетелдік ойыншылар тарапынан бәсекелестікке төтеп беруге мүмкіндік беретін дамытудың орнықты үлгілерін қамтамасыз ету бойынша аз ғана уақыт қалады.

2018 жылы Ұлттық Банк сақтандыру заңнамасын жетілдіру бойынша үлкен жұмыс атқарды, ол онлайн-сақтандыруды жүзеге асыруға, сақтандыру қызметтерін тұтынушылардың құқықтарын қорғауды күшейтуге мүмкіндік береді, шетелге шығатын туристерді қорғау жүйесі өзгерді.

Тәуекелге бағдарланған қадағалау шеңберінде қайта сақтандыру жөніндегі қызметтің ашық болмауымен, жасырын сыйақыларды төлеу схемасының болуымен және қаржылық көрсеткіштермен айла-шарғылар жасаумен байланысты проблемаларды жою бойынша шаралар күшейетін болады.

Жаңа талаптар акционерлер мен сақтандыру ұйымдары менеджментінің нарықтағы адал іс-әрекеті бойынша, тұтынушылар үшін түсінікті сақтандыру қызметін ұсыну процесінің ашықтығын қамтамасыз ету бойынша күш-жігерлерін үйлестіруді талап етеді.

Сақтандыру нарығы ортасының өзгеруі және оның алдында тұрған сын-қатерлер компанияның қысқа мерзімді пайда алуға, сектордың капиталдануының өсуіне, көрсетілетін қызмет сапасын жақсартуға бағдарланған бизнес-үлгілерін көшіруді талап етеді.

БЕСІНШІ. Қазақстан қор биржасы бірегей алаң болып табылады, онда бағалы қағаздар нарығына қатысушылар, қаржы құралдары, ақша, шетел валютасы және деривативтер шоғырландырылған.

Қазақстан қор биржасының индексі 2016 жылдан бастап 2,5 есе өсті. Акциялар мен биржаның борыштық бағалы қағаздарының нарығын капиталдандыру үш жылға толмаған уақытта 25 трлн теңгеге дейін 16%-ға өсті.

Қазақстан Ұлттық Банкі реттеуші ретінде инфрақұрылымды оңтайландырды және реттеуші тәсілдерді барынша ырықтандырды. Келесі жылдың басынан бастап Орталық депозитарий мен Бағалы қағаздардың бірыңғай тіркеушісі бірігеді. Біріктірілген ұйым ел ауқымында бірегей болмақ және әлемде оған ұқсасы да болмауы ықтимал.

Эмитенттерге қатысты **бақылау-қадағалау функциялары** қысқарды. Бағалы қағаздарды шығару мен орналастыру бойынша рұқсат беру рәсімдері оңтайландырылды. Инвестицияның пайлық және акционерлік инвестициялық қорлар сияқты ұжымдық нысандарының жұмыс істеуіне қойылатын талаптар барынша ырықтандырылды.

Оң үрдістерге қарамастан қор нарығын бизнесті қорландырудың нақты құралына айналдыру бойынша біршама жұмыс істеу қажет. Біз ертеңгі Биржалық форум шеңберіндегі барлық мәселелерді талқылауға дайынбыз және ең маңызды даму бағыттарын айқындауға үміттенеміз.

АЛТЫНШЫ. Ұлттық Банк қаржылық қызметтерді тұтынушылардың құқықтарын қорғау саласында біршама күш-жігерді шоғырландырды. Мысалы, Ұлттық Банктің қаражаты есебінен Валюталық ипотекалық қарыздарды қайта құрылымдау бағдарламасы іске асырылып, оған сәйкес тұрғын үйін кепілге қойып валюталық кредит алған қарыз алушылардың проблемалары кезең-кезеңімен шешілуде. 300 млрд теңгеден астам бөлінді, Бағдарламаны іске асыру нәтижесі бойынша 50

мыңнан астам азаматтың тұрғын үйі сақталатын болады.

Ұлттық Банк «Коллекторлық қызмет туралы» заңды әзірледі, ол 2017 жылы қабылданды. Бұрын коллекторлардың қызметі реттелген жоқ, ал олардың іс-қимылдарына халықтың шағымдары бір жылда 1 мың өтініштен асып кететін. Қабылданған заң берешекті өндіріп алудың аталған сегментіндегі шиеленісті шешіп, үлкен оң рөл атқарды. Қазір бұл сала реттелуге тиіс және тараптарға реттелетін құқықтық аяда берешек мәселелерін шешудің өзара қолайлы нұсқаларын табуға мүмкіндік береді. Соның нәтижесінде коллекторлардың іс-әрекеттеріне берілген шағымдардың саны 10 есеге қысқарды.

Сондай-ақ осы жылғы шілдеде кредиттеудің реттелмейтін нарығы субъектілерінің қызметтері бойынша жылдық тиімді мөлшерлемені тікелей шектейтін азаматтық заңнамаға түзетулер қабылданды, ол, бірінші кезекте, онлайн-кредиторлар мен жалақыға дейінгі жылдық 100% шеңберіндегі кредиттер. Ұсыныстарды дайындау барысында біз өсімқорлықпен күрес саласында айтарлықтай табысқа жеткен Грузия Орталық Банкінің тәжірибесін белсенді түрде пайдаландық.

ЖЕТІНШІ. 2016 жылдың соңында төлемдер мен төлем жүйелері мәселелері бойынша заңнамалық база толығымен жаңартылды. Елде төлемдік қатынастарды кешенді реттеу енгізілді, төлем жүйелерін ұйымдастыру және төлем құралдарын қолдану тәртібі регламенттелді. Осы іс-шараларды өткізу нәтижесінде төлем қызметтері нарығының қатысушыларының аясы кеңейтілді, тұтынушылардың құқықтарын қорғау күшейтілді, төлем құжаттарын орындау мерзімдері қысқарды.

Өткен жылғы төлем саласындағы негізгі үрдіс **қашықтан жұмыс істейтін арналарды** пайдаланудың өсуі болды.

Мемлекеттік және қаржылық қызметтерді оңтайландыру мақсатында қаржы ұйымдарының мемлекеттік органдармен электрондық өзара іс-қимылға ауысуы осы жылдың елеулі оқиғасы болды.

Ағымдағы жылы Ұлттық Банк «блокчейн» технологиясына негізделген меншікті инновациялық **«Invest Online» жобасын** іске қосты. Бұл арнайы мобильдік қосымша. Оның көмегімен Қазақстанның кез келген азаматы онлайн режимінде қашықтықтан қолжеткізу көмегімен өз қаражатын Ұлттық Банктің бағалы қағаздарына кез келген сомада делдалдарсыз, брокерлерсіз және қандай да бір комиссияларсыз инвестициялай алады. «Invest Online» жүйесі ақшаны басқа бағалы қағаздарға инвестициялауға арналған платформа ретінде дами алады.

Пилоттық режимде мобильді телефон нөмірі бойынша ақшаны онлайн аудару үшін **мезеттік төлемдер жүйесі** іске қосылды. Дамуына қарай бұл қолма-қол ақшаның маңызды баламасы болуы және қолма-қол ақшасыз жасалатын төлемдердің одан әрі өсуіне әкелуі мүмкін.

***

Құрметті әріптестер!

Сөзімнің соңында әлемдегі орын алып отырған үрдістер жөнінде бірнеше сөз айтқым келеді.

Қазіргі таңда **жаһансыздандыру** өзекті үрдіске айналууда. Біздің көз алдымызда осыдан бірнеше жыл бұрын жетістіктер деп қабылданатын кейбір қағидаттардан бас тарту болып жатыр. Геосаяси жағдай шиеленісіп, сауда-саттықта қолдау көрсету және капиталдың әкетілуі күннен күнге күшеюде. Оның салдары әлемдік нарықтардың құбылмалылығына және сыртқы сауда қызметі қатысушыларының тәуекеліне әкеліп соғуда.

Мұндай тәуелділікті қасқартудың бірден бір шешімі **ұлттық валюталарды қолдануды ынталандыру процесін жандандыру** бола алады.

Сыртқы сауда қызметіне қатысушылар үшін валюталық тәуекелдерін сақтандыруға болатын қаржы нарықтарында бейрезиденттер үшін валютаны сақтаудың өтімді, орнықты, сенімді және ашық талаптарымен қамтамасыз етілуі маңызды. Халықаралық есеп айырысуларда ұлттық валюталарды кеңінен пайдалану ұлттық валюталарда номинирленген қаржы құралдарының дамыған нарығынсыз және шетелдік инвесторлар нарығына ашық қолжеткізусіз мүмкін емес.

Біздің алдымызда тұрған басқа маңызды мәселе – бұл **әлемдік қаржы жүйесінің және оның инфрақұрылымының болашағы**, яғни қаржы нарықтарының инфрақұрылымы мен қаржы ұйымдарының өздері таяудағы болашақта қалай болатындығы.

Бүгін біз жаһандық цифрландыру және жеделдетілген технологиялық даму кезеңі қарсаңында тұрмыз. Біз қалыпты өмір салтын өзгертетін **қаржы жүйесі құрылғысының ауқымды өзгерісінің** куәгерлері боламыз.

Жаңа шешімдердің пайда болуымен және оларды қолдана отырып, бизнес-процестер, өзара әрекет ету үлгілері мен қызметтерді көрсету технологиясы өзгереді. Нарық белсенді түрде өзгеріп, клиенттерге жеке қызмет емес, қашықтан қызмет көрсетуге серпінді түрде ойысып бара жатыр. Банктік қызмет көрсетудің жаңа стандарттары қолжетімділік, тәулік бойы жұмыс істеуі және жылдамдық болып табылады.

Біз болашақ барлық жаңалықтардың соңғы бенефициары қызметтерді тұтынушы болуға тиіс цифрлық ықпалдасуда

қалыптасатынын көреміз. Бизнес пен мүдделердің протекционизмі жаһандық, сол сияқты жергілікті деңгейде тұтынушы туралы қамқорлыққа ауысуға тиіс.

Қазір мен Ұлттық Банктің әмбебап қаржы ортасын қалай пайымдайтынын көрсететін шағын бейнероликті ұсынбақпын.

***

Бейнероликті көрсету.

***

Бұл әзірге тек жоба мен амбициялық міндет, бірақ көптеген елдер оны шешуге кірісіп кеткен. Біз бұл жобада қаржылық қызметтердің агрегаторы болып табылатын маркетплейс моделін көріп қана қоймай, Қазақстанның және әлемнің кез келген нүктесінде бір терезеден қызмет көрсету қағидаты бойынша 24/7 режимінде өзінің қаржысын осы жүйе арқылы басқарылатын тұтынушының мүддесі бірінші кезекте болатын жағдайды көріп отырмыз.

Осындай оптимистік көзқараспен өз сөзімді аяқтауға және бүгін де, ертең де қазіргі сәттегі анағұрлым өзекті тақырыптарды талқылайтынымызды тағы да бір рет айтып өтуге рұқсат етіңіздер. Олардың ішінде тәуекелге бағдарланған қадағалауға өту және қолма-қол ақшаның рөлі, қаржылық қызметтерді тұтынушыларды қорғау бар. Биржалық форум үлкен дербес бағыт болады.

Қатысушылардың әрқайсысы өзін қызықтырған тақырыпты таңдай алады, талқылауға немесе спикерлерге сұрақ қоюға қатыса алады. Баршаңызға жемісті еңбек тілеймін!

Назарларыңызға рақмет!